

Betænkning

over forslag til lov om ændring af lov om mineralske råstoffer i Grønland.

(Afgivet af udvalget den 27. marts 1969).

Udvalget har holdt 5 møder.

Udvalget har til ministeren for Grønland stillet en række skriftlige spørgsmål, der med ministerens besvarelser er optrykt som bilag til betænkningen.

I anledning af et spørgsmål fra udvalget har ministeren for Grønland udtalt, at fastlæggelsen af størrelsen af og formen for koncessionsafgifterne og opstillingen af beregningsgrundlaget herfor er nogle af de mest centrale spørgsmål i koncessionspolitikken. Den til efterforskning og udnyttelse nødvendige kapital er „international“ i den forstand, at den tiltrækkes til de områder i verden, hvor det skønnes rimeligt fordelagtigt at investere i mine- eller anden udvindingsvirksomhed. Bortset fra at den vurdering, der foretages, naturligvis forudsætter en vis sandsynlighed for tilstede-

værelsen af mineralværdier, er afgiftssystemet en af de væsentligste faktorer i bedømmelsen, og et uhensigtsmæssigt eller i sammenligning med andre lande ufordelagtigt afgiftssystem vil bevirke, at den nødvendige kapital ikke kan tiltrækkes. Over for hensynet til at tiltrække kapital står hensynet til at sikre samfundets interesser som ejer af råstofferne, og afgiftssystemet skal være resultatet af en afvejning af disse hensyn.

Udvalget kan tiltræde det i udtalelsen anførte og fremhæver i denne forbindelse vigtigheden af, at man så hurtigt, som det er muligt, når frem til en afgørelse med hensyn til disse centrale spørgsmål.

Udvalget indstiller herefter lovforslaget til vedtagelse uændret.

Lembourn.	Jørgen Jensen.	Hans Kjær.	Ellen Strange Petersen.	Holger Hansen.
From.	Eva Ree.	Svend Hangaard.	Jørgen Andersen, formand.	Rosing.
Carl P. Jensen.	Finn Christensen.	Knud Hertling, næstformand.	Egon Jensen.	
	Johan Nielsen.	K. Axel Nielsen.	Vivike.	

Bilag.

Udvalgets spørgsmål til ministeren for Grønland med ministerens besvarelser.

Spørgsmål 1.

Hvordan har den gældende lov virket?

Svar.

Siden den grønlandske minelovs ikrafttræden i 1965 har ministeriet meddelt en række forundersøgelsestilladelser og efterforskningskoncessioner efter ansøgninger herom. Der vedlægges en oversigt*) over de meddelte tilladelser og koncessioner, hvorved bemærkes, at forundersøgelsestilladelser gives uden eneret og uden ret til senere efterforsknings- eller udnyttelseskoncessioner, medens efterforskningskoncessioner giver eneret til et nærmere afgrænset område, ligesom disse koncessioner indebærer en fortrinsstilling, for så vidt angår den senere udnyttelsesret, jfr. herved § 15, stk. 3. Der er ikke for de meddelte efterforskningskoncessioners vedkommende givet tilsagn om de nærmere (økonomiske) vilkår for den eventuelle senere udnyttelse.

Foreløbig med 1 af de selskaber, der har efterforskningskoncession (Greenex A/S, bly- og zinkforekomster ved „Sorte Engel“ i Umanak kommune) har der været ført nærmere forhandlinger om en egentlig udnyttelseskoncession og de nærmere vilkår heri. Forhandlingerne har koncentreret sig om formen for og størrelsen af det offentliges andel i udbyttet og er ikke afsluttet, jfr. nedenfor.

I øvrigt foreligger der for ministeriet i øjeblikket 13 ansøgninger, som i et vist omfang har været forhandlet med ansøgerne (visse af ansøgningerne er af ganske ny dato). Ansøgningerne vedrører fortrinsvis efterforskningskoncessioner, men forudsætter for de fleste vedkommende, at der forinden bekesteligt efterforskningsarbejde iværksættes, afgives tilsagn fra statens side om de nærmere vilkår i en senere eventuel udnyttelseskoncession. 9 af ansøgningerne om-

fatter specielt olie o. lign. råstoffer; 3 af disse ansøgninger omfatter i hovedsagen det samme område (koncentreret om land- og havområder omkring Diskøen og Svartenhuk); 3 andre af disse ansøgninger vedrører stort set det samme område af kontinentalsoklen ud for Grønlands sydvestlige kyst.

Herudover har ministeriet i stigende omfang modtaget et stort antal skriftlige henvendelser (fra udenlandske selskaber), hvori udtrykkes interesse for mulighederne for mineralefterforskning og -udnyttelse i Grønland og endvidere i varierende omfang udledes oplysninger om lovgivning og praksis på koncessionsområdet, geologisk kortmateriale m. v. Visse af henvendelserne, der for størstedelens vedkommende drejer sig om olie og gas m. v., udpeger — dog uden at være egentlige ansøgninger — mere eller mindre specificerede områder som genstand for interessen.

Det skønnes, at der på basis af mineloven er foregået en yderst positiv udvikling hen imod udnyttelse af de potentielle værdier i mineralske råstoffer i Grønland. Der er, som det fremgår af ovenstående, endnu ikke iværksat egentlig udnyttelsesvirksomhed i henhold til koncession efter mineloven. Baggrunden herfor er navnlig at finde i den omstændighed, at det nødvendige forarbejde — intensiv efterforskning — for kommerciel minedrift er af meget ny dato i forhold til andre lande, der nu har en minetradition, og det må for Grønlands vedkommende forudses, at der — i varierende grad — er behov for yderligere efterforskning, forinden egentlig udnyttelse — gradvis — kan iværksættes.

Når en række til ministeriet indsendte ansøgninger om efterforskningskoncessioner, hvori de pågældende ansøgere forudsætter samtidig at få tilsagn om den senere ud-

*) Se side 9.

nyttelseskoncession, og vilkårene heri, ikke har kunnet imødekommes, skyldes dette bl. a., at erfaringer synes at vise, at reglerne i den gældende lov, i bemærkningerne hertil samt den tilgrundliggende betænkning på visse punkter ikke kan anses for helt hensigtsmæssige.

Som følge af de specielle grønlandske forhold må minedrift dér anses for at være yderligere risikopræget end andre steder; konkurrencen om kapital til minevirksomhed gør det derfor i særlig grad for Grønlands vedkommende nødvendigt, at det er muligt at indtjene investeringerne på relativt kort tid. Dette forhold er i lovens nuværende § 17 tilgodeset på den måde, at det offentlige først skal have andel i udbyttet for form af koncessionsafgift eller lignende, når den investerede kapital med tillæg af en passende forrentning er indtjent gennem minedriften. Loven forudsætter imidlertid, at der straks fra udnyttelsesvirksomhedens påbegyndelse erlægges almindelig selskabsskat, hvilket i realiteten i høj grad fjerner det risikomindskende moment i minelovens § 17, hvortil kommer, at den eksisterende danske skattelovgivning ikke indeholder særlige regler for minevirksomhed og således normalt ikke i tilstrækkelig grad er egnet til at tiltrække kapital til minevirksomhed i Grønland. Ændringsforslagets § 1, nr.3 tilsigter at åbne mulighed for mere hensigtsmæssige vilkår i disse henseender.

For så vidt angår spørgsmålet om afgivelse allerede ved meddelelsen af en efterforskningskoncession af faste tilsagn om retten til den senere udnyttelse og vilkårene herfor, er lovtæksten eller det forhold, at der principielt opereres med 3 stadier, ikke i sig selv til hinder for de nævnte tilsagn, der, såfremt disse er tilstrækkelig omfattende, er ensbetydende med en kombination af de 2 sidste stadier. Den tilgrundliggende kommissionsbetænkning og bemærkningerne til loven lader sig imidlertid vanskeligt forene med denne fremgangsmåde, medens dog betænkningen fra det folketingsudvalg, der i sin tid behandlede lovforslaget, giver udtryk for erkendelse af det ønskelige i at kunne give visse forhåndstilsagn. De ved lovens administration indhøstede erfaringer understreger, at det oftest er nødvendigt at give tilsagnene,

allerede inden efterforskningen påbegyndes, og således kombinere koncessionerne, og under hensyn hertil er der i bemærkningerne til det nu foreliggende forslag gjort opmærksom på, at denne fremgangsmåde må anvendes i højere grad end forudsat ved lovens vedtagelse. Det er herved en forudsætning, at reglen i lovens § 15 om, at udnyttelseskoncessioner, inden de gives, skal forelægges et folketingsudvalg og Grønlands landsråd, også finder anvendelse på de omhandlede tilsagn.

Spørgsmål 2.

Hvordan har mulighederne været for efter den gældende lov at give udnyttelseskoncession i forbindelse med en forundersøgelseskoncession? Forbedres mulighederne herfor ved den foreslåede ændring af § 8?

Svar.

I modsætning til, hvad der gælder for forholdet med efterforsknings- og udnyttelseskoncessioner, er en kombination af forundersøgelsestilladelse og udnyttelseskoncession ikke nærmere omtalt i kommissionsbetænkningen eller i bemærkningerne til loven, ligesom spørgsmålet ikke har været af betydning i praksis. Baggrunden herfor er en række principielle forskelle mellem på den ene side forundersøgelsestilladelser og på den anden side efterforsknings- og udnyttelseskoncessioner.

Ved forundersøgelse tænkes på den helt indledende fase af mineraleftersøgning; der kan f. eks. være tale om kortlægningsvirksomhed, men også andre arbejder kan indgå i forundersøgelsen. Tilladelsen kan gives for meget store områder og er i et enkelt tilfælde givet til aeromagnetiske målinger i hele Grønland. Det væsentligste træk er imidlertid, at der ikke gives eneret til det pågældende område, hvilket er ensbetydende med, at der inden for samme område kan gives tilladelser til andre, samt at tilladelsen bortfalder i det omfang, der inden for området meddeles koncessioner med eneret til andre. Dette system ville ikke have noget indhold, såfremt tilladelsen kombineres med en udnyttelseskoncession med eneret eller med tilsagn indebærende enerettigheder.

Forundersøgelsestilladelsen, der f. eks. er praktisk, når et selskab ønsker at udføre undersøgelser med henblik på at afgrænse

et område, på hvilket man vil søge koncession med eneret, har også for bevillingshaveren en mere uforpligtende karakter. Der skal således ikke som ved koncessionerne udføres en bestemt virksomhed, der enten er skitseret af ansøgeren selv i ansøgningen eller fastlagt af ministeriet ved meddelelsen af tilladelsen, og den fortabelsesmulighed, der på dette punkt gælder for koncessionerne, gælder ikke forundersøgelsestilladelserne. Både af denne grund, og fordi der normalt er tale om så store områder, at et enkelt selskab ikke kan udføre en intensiv undersøgelse af hele området, er det offentlige muligheder for som modydelse for de tildelte rettigheder at betinge sig en effektiv udforskning af et område ikke til stede ved forundersøgelsestilladelser, og det skønnes da ikke hensigtsmæssigt at give tilsagn om senere udnyttelse.

Det foreliggende forslags § 1, nr. 1 indebærer ingen ændringer i forholdet mellem forundersøgelsestilladelser og udnyttelseskoncessioner.

Spørgsmål 3.

Har det været tanken, at der skal kunne fastsættes afgift for en forundersøgelingskoncession?

Svar.

Man skal tillade sig at henvise til det i besvarelsen af spørgsmål 2 anførte om forundersøgelsestilladelsernes også for det offentlige mere uforpligtende karakter, herunder navnlig, at tilladelsen bortfalder i det omfang, der inden for det pågældende område meddeles koncessioner med eneret til andre. Dette sidstnævnte forhold må anses for væsentligt for det offentlige, idet man derved bevarer muligheden for ved meddelelse af koncessioner med eneret og med pligt til udførelse af et vist arbejdsprogram at kunne få iværksat arbejde på arealer inden for et område, der er „dækket“ af en forundersøgelsestilladelse, men oftest er så stort, at indehaveren af tilladelsen ikke kan undersøge hele området intensivt. Det har på denne baggrund ikke været tilsigtet, at der skal kunne fastsættes afgift for forundersøgelsestilladelser.

Spørgsmål 4.

Efter hvilke retningslinjer tænkes stør-

relsen af de forskellige koncessionsafgifter fastsat, og på hvilket beregningsgrundlag? Hvorledes er disse spørgsmål løst i andre lande, f. eks. i Canada?

Svar.

Fastlæggelsen af størrelsen af og formen for koncessionsafgifterne og opstillingen af beregningsgrundlaget herfor er nogle af de mest centrale spørgsmål i koncessionspolitikken. Den til efterforskning og udnyttelse nødvendige kapital er „international“ i den forstand, at den tiltrækkes til de områder i verden, hvor det skønnes rimeligt fordelagtigt at investere i mine- eller anden udvindingsvirksomhed. Bortset fra at den vurdering, der foretages, naturligvis forudsætter en vis sandsynlighed for tilstedeværelsen af mineralværdier, er afgiftssystemet en af de væsentligste faktorer i bedømmelsen, og et uhensigtsmæssigt eller i sammenligning med andre lande ufordelagtigt afgiftssystem vil bevirke, at den nødvendige kapital ikke kan tiltrækkes. På denne baggrund er de heromhandlede spørgsmål nok dem, der kræver det største baggrunds- og sammenligningsmateriale. Over for hensynet til at tiltrække kapital står hensynet til at sikre samfundets interesser som ejer af råstofferne, og afgiftssystemet skal således være resultatet af en afvejning af disse hensyn. For Grønlands vedkommende vil det i afvejningen spille en betydelig rolle, at de særlige klimatiske, afstandsmæssige og hermed forsyningsmæssige forhold alt andet lige vil gøre det mindre attraktivt at iværksætte mine- eller anden udnyttelsesvirksomhed end de fleste andre steder.

Den gældende lov indeholder ikke detaljerede regler om de økonomiske vilkår for udnyttelsen, men fastsætter alene visse rammer og principper. De foreslåede bestemmelser ændrer ikke ved dette forhold, men tilsigter at smidiggøre og tilpasse disse rammer, således at der i højere grad kan fastsættes hensigtsmæssige afgiftsregler for de forskellige former for virksomhed, der kan blive tale om. Dette udformningsarbejde er i gang, men er endnu på et så tidligt stadium, at ministeriet ikke i øjeblikket ser sig i stand til at udtale sig med nogen rimelig sikkerhed om de nærmere afgiftsstørrelser og det beregningsgrundlag, der vil indgå i de koncessioner eller tilsagn, der i henhold til

lovens § 15 skal forelægges et folketingsudvalg. Baggrunden for det foreliggende ændringsforslag er den, at de under lovens hidtidige administration indvundne erfaringer samt de foretagne sammenligninger med andre landes regler indicerer, at man i det igangsatte udformningsarbejde ville komme til at stå over for betydelige vanskeligheder på enkelte, men fundamentale punkter. Forslaget tilsigter at forbedre grundlaget for udformningsarbejdet, der bl. a. vil involvere yderligere studier af udenlandske regler, samarbejde med en række andre ministerier og erhvervelse af kendskab til synspunkter hos de selskaber, der har interesse for virksomhed i Grønland.

Med de forbehold, der må tages på det nuværende stadium i arbejdet, kan anføres følgende:

I de tilfælde, hvor der fastsættes en ydelse for efterforskningskoncession, vil ydelsernes størrelse formentlig være ret beskeden, og der kan eksempelvis tænkes en arealafgift pr. år eller en fast éngangsafgift.

For udnyttelseskoncessioner må der skelnes mellem perioden, indtil investeringerne er indtjent, og perioden herefter. Afgiften i den første periode vil i de tilfælde, hvor en sådan fastsættes, formentlig normalt ikke være af nogen betydelig størrelse og kan endvidere helt eller delvis udgøre et forskud på ydelserne i den følgende periode. Foruden at der fortsat vil kunne opereres med almindelig selskabsskat plus en mindre afgift vil udnyttelsesafgiften som nævnt i bemærkningerne kunne fastsættes i form af aktieudbytte, anden andel i udbyttet, fastsættelse af koncessionsafgift pr. vægt- eller rumenhed eller som en fast eller variabel, periodisk afgift gældende for hele eller en del af koncessionsperioden, ligesom muligheden for en eventuel kombination af de forskellige ydelser også er til stede. Uanset i hvilken form, staten får andel i udbyttet, må det forventes, at statens samlede andel vil udgøre mellem 35 og 55 pct. af nettoudbyttet, idet dog ingen af disse ydergrænser kan fastlægges som absolutte. Afgørende for, hvad der ligger i de nævnte procenter, er imidlertid beregningsgrundlaget, d.v.s. hvorledes de beløb, der skal svares afgift af, fremkommer. Udgangspunktet antages her at skulle være de i skattelovgivningen kendte regler, idet der dog oftest må gøres afvigelser herfra

på visse punkter, såsom afskrivningsadgang, overførelse af underskud og spørgsmålet om, hvorvidt visse udgifter kan belastes driften eller skal afskrives.

Generelt kan det endvidere siges, at afgiftssystemet formentlig må variere efter den konkrete form for virksomhed, der kan være olieudvinding på land og på kontinentalsoklen eller udvinding på land af en række forskellige mineraltyper og under meget forskellige forhold.

Som nævnt vil studier af afgiftsregler m. v. andre steder i verden være et betydningsfuldt led i udformningsarbejdet. Også på dette punkt befinder man sig på et tidligt stadium i arbejdet, men det kan dog anføres, at selv om der har dannet sig visse „internationale normer“ er bl. a. afgiftsspørgsmålet løst på ret forskellig måde i de enkelte lande, og de nærmere regler er i de enkelte lande oftest afhængige af, hvilken art virksomhed der er tale om. F. eks. i USA og Canada er systemerne ikke de samme i de enkelte stater, ligesom det mange steder spiller ind, at staten kan siges at deltage i investeringerne ved etablering af faciliteter som veje, jernbaner, havne, skoler, hospitaler, elforsyning etc. For visse områder, hvor man næsten med sikkerhed vil gøre oliefund (såkaldt „proven areas“) kan statens samlede andel nærme sig 75 pct.; der er dog herefter tale om forskellige former for egentlig statsdeltagelse, hvorved staten også deltager direkte i investeringerne og således i varierende omfang i risikoen. For lande, der kommer nærmest til en sammenligning med Grønland, herunder Canada, kan anføres, at der ofte gælder skattefri tagelser i et varierende antal år efter udnyttelsesvirksomhedens start, og at der i alle tilfælde gælder skatteregler specielt tilpasset minevirksomhed. Nogle steder indgår statens andel alene som skat, andre steder kombineres skat og afgift, eller der betales en mindre afgift i den første skattefri periode.

Spørgsmål 5.

Efter hvilke retningslinjer tænkes størrelsen af koncessionsområderne fastsat?

Svar.

Emnet er ikke direkte berørt af ændringsforslaget, men er centralt for hele konces-

sionsspørgsmålet. Arealsspørgsmålet er kun væsentligt for koncessioner med eneret, og der må skelnes mellem efterforsknings- og udnyttelseskoncessioner.

Der er for ingen af disse to typer i den gældende lovtekst fastsat en bestemt arealgrænse, men der peges i bemærkningerne til loven af 1965 for efterforskningskoncessioners vedkommende på 5.000 km² som normalt maksimumsareal, medens det for udnyttelseskoncessioner siges, at arealet — der på dette stadium forudsættes at være betydeligt mindre — må fastsættes ud fra en vurdering af, hvilket areal der er påkrævet til udførelse af udvindingsvirksomheden.

Fastsættelsen af et vist maksimumsareal for eneret til efterforskning må navnlig ses på baggrund af ønsket om at sikre udførelsen af et effektivt undersøgelsesarbejde på områder, der gives eneret på. Det er i overensstemmelse med dette grundsynspunkt, at efterforskningskoncessioner gives for et kortere åremål end udnyttelseskoncessioner, og at arealet indsnævres ved overgangen fra efterforskningen til den — også arealmæssigt — mere koncentrerede udnyttelsesvirksomhed. Denne i loven indbyggede „nedtrapping“ kan eventuelt sættes ind på et tidligere tidspunkt, således at arealindskrænkningen sker trinvis i efterforskningsperioden ved, at dele af efterforskningsarealet efter forud fastlagte kortere perioder „leveres tilbage“ til staten. Noget sådant, der vil intensivere selskabernes undersøgelser med henblik på at fastlægge de potentielt mest værdifulde arealer inden for et koncessionsområde, kendes andre steder således også i Norge, navnlig på olieområdet, og det overvejes, hvorvidt systemet bør anvendes i Grønland.

Det i bemærkningerne nævnte normale maksimumsareal for efterforskning må ses i sammenhæng med, at det vil være muligt at give flere koncessioner af denne størrelse — eventuelt også sammenhængende — til ét selskab. Det må dog herved forudsættes, at betingelserne, f. eks. for så vidt angår pligtigt arbejdsprogram — hvis opfyldelse er en forudsætning for bevarelsen af eneretten — knyttes særskilt til hver enkelt koncession.

Overvejelserne vedrørende arealstørrelser — der i øvrigt afhænger af, om der er tale om minevirksomhed på land eller olieefterforskning på kontinentalsoklen — kan ikke

anses for tilendebragte, men indgår i de intensiverede undersøgelser af hele koncessionsspørgsmålet, undersøgelser, som det anses for ønskeligt at kunne foretage inden for de rammer, der tilsigtes med det fremsatte ændringsforslag. På nuværende tidspunkt kan dog nok siges, at man på land i det store og hele regner med at kunne klare sig med de nævnte 5.000 km² til efterforskning; denne normalstørrelse, der som nævnt ikke findes i lovteksten, men er omtalt i bemærkningerne, bør dog, f. eks. for olieefterforskning, ikke gælde som absolut maksimum. På kontinentalsoklen bør det formentlig overvejes at operere med større områder; det kan herved anføres, at bemærkningernes omtale af normalarealet 5.000 km² ganske klart alene sigter på koncessioner på land.

Man skal afslutningsvis pege på, at udnyttelseskoncessioner eller tilsagn om vilkårene heri, herunder arealstørrelserne, skal forelægges et folketingsudvalg, forinden koncessionen meddeles eller tilsagn afgives.

Spørgsmål 6.

Kan de særlige grunde, der for virksomhed på kontinentalsoklen kan tale for større koncessionsområder end normalstørrelsen 5.000 km², ikke også anføres til støtte for en tilsvarende udvidelse af områderne for koncessioner til efterforskning efter olieforekomster på den grønlandske landjord?

Svar.

Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål 5, kan overvejelserne vedrørende arealstørrelser ikke anses for tilendebragte i en sådan grad, at ministeriet i øjeblikket føler sig i stand til for de vidt forskellige typer af virksomhed, der kan blive tale om, at udtale sig med større sikkerhed om, hvilke arealstørrelser der vil være behov for eller i øvrigt må findes passende. Videre overvejelser af dette spørgsmål vil derfor være et væsentligt led i den forestående udformning af den koncessionspraksis, der skal følges inden for minelovens rammer. Det er i samme besvarelse nævnt, at der ikke i lovteksten findes bestemte grænser for koncessionernes udstrækning i areal; bemærkningerne til lovens § 8 indeholder dog følgende afsnit:

„Det er ikke fundet hensigtsmæssigt i loven at fastsætte en bestemt grænse for

koncessionens udstrækning i areal, men der bør tilstræbes en i geografisk og praktisk henseende naturlig afgrænsning.

Man har herved tænkt på et område på normalt ikke over 5.000 km², hvilket maksimale område kun under særlige omstændigheder bør kunne overskrides. Koncessionen på større områder vil dog kunne tænkes i tilfælde, hvor det søgte område består af en ø, halvø eller andet tydeligt afgrænset område.“

For så vidt angår efterforsknings- eller udnyttelsesvirksomhed på *kontinentalsoklen*, er det i besvarelse af spørgsmål 5 anført, at bemærkningernes omtale af normalarealet på 5.000 km² ganske klart alene sigter på koncessioner på land, og at det på kontinentalsoklen formentlig bør overvejes at operere med større områder. I relation til virksomhed på kontinentalsoklen er der endvidere over for udvalget givet udtryk for, at man ved udformningen i 1965 af den grønlandske minelov alene havde efterforsknings- og udnyttelsesvirksomhed på den grønlandske landjord for øje, og at man ikke i loven og de tilhørende bemærkninger havde forudsat de særlige forhold, der ville gøre sig gældende for tilsvarende virksomhed på kontinentalsoklen. Det er derfor nødvendigt, at ministeriet får mulighed for ved anvendelsen af lovens bestemmelser på virksomhed på kontinentalsoklen at tage fornødent hensyn til de særlige forudsætninger og vilkår, der gør sig gældende her. Som et område, hvor der vil være behov for særlig hensyntagen til forholdene på kontinentalsoklen, er nævnt spørgsmålet om arealstørrelser.

For så vidt angår virksomhed på landjorden, er det i besvarelse af spørgsmål 5 anført, at man i det store og hele regner med at kunne klare sig med de nævnte 5.000 km² til efterforskning, idet det dog samtidig er præciseret, at der ikke er tale om nogen absolut maksimumsgrænse. Også for så vidt angår *olieefterforskning på landjorden*, gør det sig gældende, at man ved udformningen af bemærkningerne til loven ikke netop har sigtet på denne form for virksomhed, og at bemærkningernes forudsætninger ikke kan anses for at være fuldt ud relevante herfor. Det er således på landjorden navnlig for olieefterforskning væsent-

ligt, at den alene i bemærkningerne nævnte arealstørrelse ikke er et absolut maksimum.

Når der over for udvalget navnlig er peget på de særlige forholds betydning, for så vidt angår kontinentalsoklen, skyldes dette, at disse træder stærkest frem her blandt andet i relation til de arealstørrelser, man har tænkt på i bemærkningerne. For olieefterforskning på land vil i et vist omfang de samme forhold gøre sig gældende, og der kan som nævnt også for denne virksomhed være behov for at udnytte mulighederne for at gå ud over normalarealet.

Som en generel angivelse af, hvori de særlige forhold for kontinentalsoklen og i nogen grad for olieefterforskning på landjorden består, kan anføres, at det for disse former for virksomhed — i hvert fald i et så „oprøvet“ område som Grønland — gælder, at de efterforskningsomkostninger (navnlig til borerig, der skal afholdes, inden man kan foretage en rimelig sikker vurdering af mulighederne for udnyttelige forekomster, i almindelighed er relativt større end ved anden mineralefterforskning, og at med andre ord de betydelige udgifter kommer på et tidligere og derfor mere usikkert tidspunkt. Dette øger den økonomiske risiko, og der vil derfor kunne være behov for at give eneret på større områder og herved i hvert fald statistisk øge udsigterne til, at udgifterne kan retfærdiggøres af fund på koncessionsområdet. Specielt for kontinentalsoklen gælder ved Grønland herudover særlige problemer såsom isforholdene i relation til boreinstallationer, vanskeligheder ved under disse forhold at holde borehuller intakte, problemer med pipelines fra produktionsstedet hen over havbunden og eventuelle dybe render heri, forsyningsforhold etc., hvilket i det hele yderligere øger omkostningerne og hermed risikoen også i forhold til olieefterforskning på land, hvor efterforskningseneretten endvidere også kan omfatte andre mineraler end olie o. lign.

Når man har fremhævet de nævnte særlige forhold, der som anført i nogen udstrækning også gælder olieefterforskning på land, har hensigten været at give udtryk for, at ministeriet på områder og under vilkår, som ikke er forudsat i den gældende lovs bemærkninger, ikke kan være strengt bundet af disse, når der i øvrigt opereres inden

for lovens rammer. Det må dog samtidig understreges, at overvejelserne blandt andet vedrørende arealstørrelser som nævnt ikke er tilendebragt, samt at det ikke på forhånd kan påregnes, at der i alle de her omhandlede tilfælde kan siges at være behov for at gå ud over de nævnte normale 5.000 km² for hver koncession.

Spørgsmål 7.

Hvilken varighed vil koncessionerne få?

Svar.

Loven opstiller følgende rammer, for så vidt angår varigheden af tilladelser og koncessioner.

Forundersøgelsestilladelser kan meddeles for perioder af indtil 5 år. I bemærkningerne anføres, at der er adgang til forlængelse.

Efterforskningskoncessioner kan ifølge loven gives for et tidsrum af i Vestgrønland højst 8 år og i Nord- og Østgrønland højst 12 år. Det er i bemærkningerne forudsat, at koncessionen ved udløbet af perioden, når forholdene taler derfor, kan forlænges.

Udnyttelseskoncessioner kan gives for et tidsrum af indtil 50 år. Bemærkningerne og kommissionsbetænkningen forudsætter adgang til fornyelse med indtil 50 år ad gangen, også selv om den oprindelige periode ikke er udløbet.

Ved forundersøgelsestilladelser, der som bekendt ikke indebærer eneret, påregnes der sjældent at ville blive tale om forlængelse ud over en femårsperiode, og der vil formentlig ofte være anledning til at operere med kortere åremål end 5 år.

Ved efterforskningskoncessioner anses de nævnte perioder ligeledes for at være passende, idet bemærkes, at der også her afhængig af f.eks. områdets størrelse, og hvilke og hvor mange mineraler koncessionen omfatter, kan være anledning til at anvende kortere åremål. For spørgsmålet om forlængelse vil det være afgørende, at der sikres udført et rimeligt efterforsknings-

arbejde på eneretsområdet. Det spiller i denne henseende en væsentlig rolle, at forholdene i Grønland bevirker, at efterforskningsarbejde normalt kun kan udføres et begrænset antal måneder om året.

De nævnte perioder på 8 og 12 år refererer sig til henholdsvis Vestgrønland og Nord- og Østgrønland, og der tages således ikke direkte stilling til varigheden af koncessioner på kontinentalsoklen. Under hensyn til, at begrundelsen for den længere periode i Nord- og Østgrønland (vanskeligere forhold) og til, at begrundelsen er mindst lige så relevant for efterforskning på kontinentalsoklen i det hele taget, antages det at være denne længere periode, der gælder for kontinentalsoklen.

For så vidt angår varigheden af efterforskningskoncessioner, skal man endvidere tillade sig at henvise til det i besvarelsen af spørgsmål 5 anførte om mulighederne for en gradvis indskrænkning af koncessionsarealet, hvilken har en direkte sammenhæng med varigheden og i givet fald kan foregå inden for lovens rammer.

For udnyttelseskoncessionens vedkommende er det på nuværende tidspunkt vanskeligt at sige, om varigheden skal være i nærheden af de nævnte 50 år eller kortere. Medmindre særlige forhold gør sig gældende, må det dog nok antages, at man må regne med betydelige tidsrum under hensyn til størrelsen af de for udnyttelsen nødvendige investeringer. I de tilfælde, hvor der på efterforskningsstadiet gives tilsagn om udnyttelsesretten og vilkårene herfor, vil det for udnyttelsesperiodens ikrafttræden være en forudsætning, at udnyttelsesvirksomhed påbegyndes eller forberedes inden udløbet af efterforskningsperioden eller i direkte fortsættelse af denne. Man skal pege på, at udnyttelseskoncessioner eller tilsagn om vilkårene heri, herunder varigheden, skal forelægges et folketingsudvalg, forinden koncessionen meddeles eller tilsagn afgives.

Bilag til besvarelse af spørgsmål 1.

**Oversigt over de i henhold til den grønlandske minelov meddelte
forundersøgelsestilladelser og efterforskningskoncessioner.**

A. Forundersøgelsestilladelser.

- 1) Kryolitselskabet Øresund, aeromagnetiske målinger i hele Grønland.
- 2) Ponderay Polar A/S, nord for 70° 31' nordlig bredde.
- 3) Et under stiftelse værende selskab (Rosin House), vestkysten mellem Kap Farvel og Egedesminde.
- 4) Carbomino A/S, Nugssuaq-halvøen vest for 52° vestlig længde.
- 5) Prospektor Niels Ægidius Andersen, et område ved Fiskenæsset i Vestgrønland (senere erstattet af en efterforskningskoncession til Renzy Mines Ltd., jfr. nedenfor).
- 4) Fernico Mineselskab A/S, mineralske råstoffer på Diskoøen, bortset fra olie og gas.
- 5) Carbomino A/S, mineralske råstoffer på et mindre område i Sarqaq-dalen på den sydlige del af Nugssuaq-halvøen.
- 6) Vestgron Mines Ltd., mineralske råstoffer på et nærmere afgrænset område af Nugssuaq-halvøen.
- 7) Elisapanguaq, mineralske råstoffer på et nærmere afgrænset område i Melville-bugten (koncessionen senere opgivet, men erstattet af ansøgning om en koncession i Kobberminebugten).
- 8) A/S Dansk Svovlsyre- og Superphosphat-Fabrik, enkelte mineraler på et nærmere angivet område mellem Tunigdliarfik-fjorden og Igaliko-fjorden i Sydvestgrønland.
- 9) Et under stiftelse værende selskab (Renzy Mines Ltd.), et område ved Fiskenæsset i Vestgrønland.

B. Efterforskningskoncessioner.

- 1) Greenex A/S, mineralske råstoffer inden for et område i Umanak kommune (Mamorilik).
- 2) Greenland Stone A/S, marmor i det tidligere marmorbrud i Mamorilik.
- 3) Kryolitselskabet Øresund A/S, mineralske råstoffer inden for et område mellem Godthåb og Sukkertoppen.